

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

МЕНЕДЖМЕНТ У СПОРТІ

підготовки бакалавр

галузь знань 07 „Управління та адміністрування”

спеціальності 073 „Менеджмент”

Львів

Навчальна програма з дисципліни «Менеджмент у спорті» для студентів за спеціальністю 073 Менеджмент

6-й с. (денна форма навчання)

Розробник: к. н. держ. упр., доцент кафедри економіки та менеджменту Криштанович С. В.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту

Протокол від “10” грудня 2020 року № 5

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

(Павленчик Н. Ф.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету Туризму

Протокол від. “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова _____

(_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Програма навчальної дисципліни «Менеджмент у спорті» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент»

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент у спорті» є основні положення теоретичних засад управлінської діяльності (закони, закономірності, методи, функції, принципи, моделі тощо), практика управління спортивними організаціями, проектування систем менеджменту і маркетингу, тобто формування взаємопов'язаних і взаємодіючих управлінських важелів, які забезпечують управлінський вплив, споживачам різних послуг.

Міждисциплінарні зв'язки: «Соціологія», «Філософія», «Економічний аналіз діяльності підприємства», «Теорія прийняття управлінських рішень» «Менеджмент організацій», «Креативний менеджмент», «Управління персоналом», «Економіка підприємства», «Основи менеджменту», «Організація праці менеджера», «Організація виробництва», «Маркетинг», «Риторика» та ін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Менеджмент у спорті» є надання майбутнім спеціалістам з фізичного виховання і спорту знань та вмінь з менеджменту для застосування їх в спортивних та інших виробничо-господарських організаціях, вивчення теоретичних та нормативно-методичних положень менеджменту діяльності в Україні.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Менеджмент у спорті» полягає у засвоєнні студентами методології менеджменту та її прикладного аспекту – спортивного менеджменту.

1.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

- основні поняття, основи теорії менеджменту;
- загальні закономірності менеджменту;
- основи функціонування менеджменту у сфері спорту;
- нормативно-правові основи менеджменту фізкультурно-спортивних організацій;
- стратегічний менеджмент у фізичній культурі і спорту;
- інноваційний менеджмент у фізкультурно-спортивній діяльності;
- менеджмент сучасного олімпійського та професійного спорту;
- менеджмент спортивних змагань різного рівня;

вміти:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- здатність визначати перспективи розвитку організації;
- здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту;

- здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань;
- здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 год. / 3 кредитів ECTS

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ У СПОРТІ»

Тема 1. Суть і значення менеджменту в галузі фізичної культури і спорту (2 год)

Сутність менеджменту, як науки. Теорія управління. Процес управління. Задачі і цілі менеджменту в ФКіС. Механізм менеджменту. Поняття «менеджмент» в ФКіС. Принципи та функції менеджменту в ФКіС. Предмет менеджменту у галузі фізична культура та спорт. Менеджмент як складова частина праці працівників фізкультурно-спортивних організацій. Методи менеджменту у фізичній культурі та спорту. Функціональні різновиди менеджменту у фізичній культурі та спорту. Система менеджменту в ФКіС, об'єкт та суб'єкт правління. Система менеджменту в спорті, як система, в якій реалізуються функції управління. Різновиди менеджменту у фізичній культурі та спорту: стратегічний, програмний, організаційний, персонал-менеджмент, інноваційний. Спортивний менеджмент в Європі та світі.

Тема 2. Нормативно-правова база менеджменту в фізичній культурі і спорті (4 год)

Нормативно-правова база функціонування галузі фізичної культури і спорту. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». Господарський кодекс України. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності». Ліцензування діяльності ФКіС організацій.

Тема 3. Фізкультурно-спортивна організація як об'єкт менеджменту (4 год)

Технологія створення ФКіС організацій. Процедура вибору організаційно-правової структури. Процедура інституціоналізації ФКіС організацій. Формування групи засновників, розробка статуту, проведення загальних зборів засновників. Установчі документи ФКіС організацій. Державна реєстрація, виготовлення печатки, поставлення на облік в органі державної статистики, податковому органі та позабюджетних фондах. Відкриття розрахункового рахунку. Засновницький договір та Статут. Органи управління ФКіС. ФКіС організації, котрі надають соціально-культурні послуги дітям та молоді.

Тема 4. Інформація та комунікація у менеджменті ФКіС (2 год)

Інформація як предмет, засіб та продукт праці менеджменту. Зміст інформаційного забезпечення менеджменту у фізичній культурі та спорту. Інформатизація фізичної культури та спорту: концептуальні положення. Комунікації в менеджменті, їх суть та роль в системі управління. Комунікаційний процес, його елементи та етапи. Способи комунікацій. Комінукаційні канали і сфери їх використання. Міжособистісні комунікації. Комунікаційні перешкоди і засоби їх подолання. Види організаційних комунікацій. Комунікаційні мережі. Застосування технічних засобів в комунікаціях. Теорія прийняття рішень. Методи прийняття управлінських рішень.

Тема 5. Майстерність в управлінні фізкультурно-спортивними організаціями (4 год)

Формальні та неформальні групи. Влада та особистий вплив на підлеглих. Керівництво і його стилі. Управління конфліктними ситуаціями. Формування та розвиток колективу. Людина та організаційне оточення. Суть, види і характеристики колективів. Чинники, що впливають на ефективність роботи колективу. Міжособистісні і міжгрупові конфлікти. Керівництво і лідерство. Влада, її форми і джерела. Теорії лідерства. Особливості формування колективу спортивної організації.

Тема 6. Планування як функція менеджменту діяльності фізкультурно-спортивних організацій (4 год)

Сутність та види планування. Планування, як функція менеджменту. Суть, завдання і принципи планування. Види внутрішнього планування та їх зв'язок. Планування та організація спортивного заходу. Стратегічне планування. Методологія та етапи стратегічного планування. Розроблення загальної та функціональної стратегій організації. Проблеми та особливості застосування стратегічного планування. Управління реалізацією планів. Оцінювання планів. Бізнес-планування.

Тема 7. Побудова команд, які перемагають (4 год)

Спеціальності в сфері ФК. Система навчальних закладів. Ступенева підготовка спеціалістів. Підготовка наукових кадрів. Раціональне використання кадрових ресурсів. Система керування персоналом. Цілі керування персоналом. Ефективність керування персоналом. Планування ресурсів, набір персоналу, відбір, визначення заробітної плати й

компенсації, профорієнтація й адаптація, навчання оцінка трудової діяльності, підвищення, зниження, перевід, звільнення, підготовка керівних кадрів, трудові відносини, зайнятість. Основні аспекти планування робіт з персоналом та оптимізація чисельності персоналу. Команда та командне планування. Форми морального стимулювання праці у сфері ФКіС. Зовнішня та внутрішня винагорода. Основні форми зовнішньої винагороди. Кваліфікаційні категорії працівників галузі ФКіС.

Тема 8. Контроль в системі менеджменту ФКіС (2 год)

Місце контролю в системі управління. Види управлінського контролю. Суть та етапи процесу контролювання. Система контролю та умови її ефективного функціонування. Основні види управлінського контролю. Фінансовий, виробничий і маркетинговий контроль. Лінійний, функціональний та операційний контроль. Інструменти контролю. Процес контролювання поведінки працівників.

Тема 9. Економічно-соціальні основи діяльності фізкультурно-спортивних організацій (4 год)

Економічна діяльність фізкультурно-спортивних організацій. Ринкові відносини в спорті. Конкуренція та методи конкурентної боротьби на ринку спортивних послуг. Методи та засоби залучення спонсорських коштів. Переговори та контракти. Організація ділових бесід та наведення контактів. Пошук потенційних спонсорів та меценатів. Законодавча база по залученню спонсорських коштів.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Економічна теорія: навч. посіб. / [Л. С. Шевченко та ін.] ; за заг. ред. дра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2016. - 267 с.
2. Жданова О. Основи управління сферою фізичної культури і спорту : навч. посіб. / Ольга Жданова, Любов Чеховська. – Львів : ЛДУФК, 2017. – 244 с.
3. Кожушко, Л. Ф., Кузнецова, Т. О., Судук, О. Ю. Основи менеджменту і маркетингу. – Рівне : НУВГП, 2016 – 291 с.
4. Криштанович С. Менеджмент і маркетинг у фізичній культурі і спорті : навч. посіб. / Світлана Криштанович, Володимир Холявка. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 176 с.
5. Криштанович С. Спортивний менеджмент : навч. посіб. / Світлана Криштанович. – Львів : ЛДУФК, 2020. – 208 с.

Допоміжна:

1. Kryshchanovych S. Concept of Future Sports Managers' Professional Competences Formation / M. Kryshchanovych, S. Kryshchanovych, M. Havrylyuk // Ukrainian Journal of Educational Research. – V. 2, №1(2). 2017 – P. 57-61
2. Балабанова Л.В. Рекламний менеджмент: Підручник/ Л.В. Балабанова, Л.О. Юзик. – К.: ЦУЛ, 2013. – 391с.

3. Економічна теорія: навч. посіб. / Г. І. Скорик, В. В. Барінов, М. Б. Швецова ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. - 187 с.
4. Економічна теорія: навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. М. Стрішенець, В. І. Ліщук, Л. В. Єлісеєва ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. - 236 с.
5. Загайний В. Діяльність органів місцевого самоврядування з надання адміністративних послуг у сфері фізичної культури і спорту / Віталій Загайний, Андрій Кухтій, Марія Приймак // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту / за заг. ред. Є. Приступи. – Л., 2010. – Вип. 14, т. 4. – С. 79 – 83.
6. Криштанович С. Етапи підготовки системи формування професійної компетентності спортивних менеджерів / С. В. Криштанович // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи / [редактори-упорядники: Я.Гжесяк, І.Зимомря, В.Ільницький]. – Конін – Ужгород – Дрогобич: Посвіт, 2018. – С. 200-202
7. Криштанович С. Європейський досвід формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту / С. В. Криштанович // Педагогічний альманах : зб. наук. праць / редкол. В. В. Кузменко (голова) та ін. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. – Вип. 35. – с. 204 – 211
8. Криштанович С. Ключові компетенції менеджера фізичної культури і спорту / С. В. Криштанович, М. Ф. Криштанович // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали XI міжнародна науково-практична конференція (10-11 травня 2018 року, м. Львів). – Львів : ЛДУФК, 2018. - С. 319- 322
9. Криштанович С. Принципи формування цінностей у спортивних менеджерів / С. В. Криштанович // Пріоритети сучасної науки (частина II) : матеріали Міжнародній науково-практичній конференції (Київ, 27 – 28 жовтня 2017 року). – Київ. : МЦНД, 2017 – С. 31-32.
10. Криштанович С. Процес формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту / С. В. Криштанович // Нова педагогічна думка : науково-методичний журнал. – Рівне : РОШПО, 2017. – Вип. 3 (91) – с. 65 – 71
11. Криштанович С. Система формування ключових компетентностей майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту / С. В. Криштанович // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»: зб.наук. пр. / Ред.кол. : Козубовська І.В. (гол.ред.) та ін. – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2018. – Випуск 1 (42), Частина I, Частина II. – С. 122-126
12. Кузнецова Т.О., Янковська Л.А., Савіна Н.Б., Семчук Ж.В., Менеджмент. Теорія та практика. Навчальний посібник. - 2013 – 293 с.
13. Кухтій А. Особливості структурних змін в системі управління фізичною культурою та спортом в сучасній Україні / Андрій Кухтій // Молода спортивна наука України : зб. наук ст. з галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2000. – Вип. 4. – С. 78–79.
14. Маркетинг і логістика: концептуальні основи та стратегічні рішення. Навч. посібник у схемах і таблицях (для організації самост. роботи студентів ВНЗ). / С.В.Смерічевська, М.В.Жаболенко, С.В.Чернишева та інш.: за заг. ред. С.В. Смерічевської – Львів: «Магнолія 2006», 2013. – 548с.
15. Мізюк Б.М., Тучковська І.І., Артищук І.В. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / Б.М.Мізюк, І.І.Тучковська, І.В.Артищук; Видавництво «Магнолія 2006». - Львів - 2013. – 376 с.
16. Павленчик Н. Ф. Курс-тренінг “Креативний менеджмент” : силабус навчальної дисципліни, рівень вищої освіти - перший (бакалаврський) рівень, ступінь вищої освіти - бакалавр, галузь знань - 07 “Управління т а адміністрування”, спеціальність - 073 “Менеджмент” / Павленчик Н. Ф. - Львів : ЛДУФК імені Івана Боберського, 2020. - 4 с.
17. Пинк Д. Драйв что на самом деле нас мотивирует / Дэниел Пинк : Пер. с англ. — М.: Альпина Пабlishер, 2013

18. Приступа Є. Н. Лекція-тренінг як форма активного навчання майбутніх менеджерів фізичної культури та спорту / Приступа Є. Н., Криштанович С. В. // *Modern Science and Practice* : зб. наук. пр. XV Міжнар. наук.-практ. конф. – Варна, 2020. – Р. 226–228.

19. Свістельник І. Новітні технології в структурі інформаційного забезпечення фізкультурної освіти / Ірина Свістельник // *Актуальні проблеми фізичного виховання і спорту* : матеріали наук.-практ. конф. – Х., 2005. – С. 78–80.

20. Свістельник І. Р. Інформаційна компетентність науковців вищої фізкультурної освіти / Свістельник І. Р. // *Вісник Чернігівського ДПУ ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки* : [зб. наук. ст.]. – Чернігів, 2006. – Вип. 35. – С. 356–358.

21. Свістельник І. Р. Пошук інформації в мережі інтернет : лекція / Свістельник І. Р. - Львів, 2019. - 6 с.

22. Трейсі, Брайан. Як керують найкращі. [Як одержати максимум від себе та інших. Секрети, перевірені на практиці] / Б. Трейсі ; пер. з англ. Р. Ключка. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2017. – 208 с.

23. Феррацці К. Ніколи не їжте наодинці та інші секрети успіху завдяки широкому колу знайомств / Кейт Феррацці. – Нью-Йорк, 2014. – С. 400.

24. Чан Кім В. Стратегія блакитного океану / В. Чан Кім, Рене Моборн. – Бостон, 2015. – С. 288.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. [Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського](http://www.nbuv.gov.ua). – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
3. Репозитарій ЛДУФК. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>
4. Закон України Про фізичну культуру і спорт (ВВР, 2018, № 16, ст.134). 2018. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
5. Закон України «Про громадські об'єднання» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 1, ст.1). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
6. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158). 2015. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
7. Господарський кодекс України (№ 2275-VIII від 06.02.2018, ВВР, 2018, № 13, ст.69). 2018. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
8. Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року "Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація". – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/2016>
9. ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170) (Редакція від 27.09.2018, підстава [2262-VIII](#)). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
10. Класифікатор професій ДК 003:2010. – Режим доступу : <http://www.buhoblik.org.ua/kadry-zarplata/trudoustrojstvo/3978-klasifikator-profesij.html>

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем) під час проведення аудиторних занять (семінарських, практичних), організації самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі:

- опитування,
- тестування,
- експрес-контролю,

- контролю засвоєння навчального матеріалу,
- запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

При цьому студент набирає бали за роботу на практичних заняттях, виконання самостійної та індивідуальної роботи. Студенти, які брали участь у науковій діяльності, отримують додаткові бали.

Залік полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни та на підставі підсумкового (семестрового) контролю рівня і якості засвоєння теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з навчальної дисципліни.

Залікові вимоги

1. Суть та зміст спортивного менеджменту.
2. Задачі і цілі спортивного менеджменту.
3. Методи менеджменту у фізичній культурі та спорту.
4. Система менеджменту в ФКіС.
5. Об'єкт та суб'єкт управління у ФКіС.
6. Різновиди менеджменту у фізичній культурі та спорту.
7. Нормативно-правова база функціонування галузі фізичної культури і спорту.
8. Ліцензування діяльності ФКіС організації.
9. Технологія створення ФКіС організацій.
10. Процедура вибору організаційно-правової структури.
11. Процедура інституціоналізації ФКіС організацій.
12. Установчі документи ФКіС організацій.
13. Відкриття розрахункового рахунку.
14. Органи управління ФКіС.
15. Сутність та види планування.
16. Планування, як функція менеджменту. Суть, завдання і принципи планування.
17. Види внутрішнього планування та їх зв'язок.
18. Стратегічне планування в спортивному менеджменті. Методологія та етапи стратегічного планування.
19. Розроблення загальної та функціональної стратегій організації.
20. Проблеми та особливості застосування стратегічного планування.
21. Бізнес-планування.
22. Управління реалізацією планів.
23. Інформація як предмет, засіб та продукт праці менеджменту.
24. Зміст інформаційного забезпечення менеджменту у фізичній культурі та спорту.
25. Комунікації в менеджменті, їх суть та роль в системі управління.
26. Комунікаційний процес, його елементи та етапи.
27. Види організаційних комунікацій.
28. Комунікаційні мережі в спортивному менеджменті.
29. Способи комунікацій спортивного менеджменту.
30. Комунікаційні канали і сфери їх використання.
31. Міжособистісні комунікації спортивного менеджменту.
32. Комунікаційні перешкоди і засоби їх подолання в спортивному менеджменті.
33. Теорія прийняття рішень.

34. Методи прийняття управлінських рішень в спортивному менеджменті.
35. Керівництво і його стилі.
36. Лідерство. Теорії лідерства.
37. Суть, види і характеристики колективів.
38. Формування та розвиток команди.
39. Влада та особистий вплив на підлеглих.
40. Формальні та неформальні групи.
41. Управління конфліктними ситуаціями.
42. Система, цілі та ефективність керування персоналом.
43. Основні аспекти планування робіт з персоналом та оптимізація чисельності персоналу.
44. Кваліфікаційні категорії працівників галузі ФКіС.
45. Раціональне використання кадрових ресурсів.
46. Команда та командне планування.
47. Форми морального стимулювання праці у сфері ФКіС.
48. Зовнішня та внутрішня винагорода.
49. Контроль в системі управління.
50. Види управлінського контролю.
51. Суть та етапи процесу контролювання.
52. Система контролю та умови її ефективного функціонування. Інструменти контролю.
53. Процес контролювання поведінки працівників
54. Економічно-соціальна діяльність ФКіС організацій.
55. Ринкові відносини в спорті.
56. Конкуренція та методи конкурентної боротьби на ринку спортивних послуг.
57. Переговори та контракти в спортивному менеджменті.
58. Законодавча база по залученню спонсорських коштів.
59. Пошук потенційних спонсорів та меценатів.